

VESTNIK Slov. krščansko-socijalne zveze

Gospod urednik „Vestnika“!

Sporočate mi, da bo odslej vsak zadnji četrtek v mesecu izšel »Vestnik SKSZ« kot priloga »Slovenca«, na celi strani; obenem pa želite, naj Vam za prvi nastop »Vestnika« kaj napišem. Prav rad Vam ustrezem. — Z veseljem najprej pozdravljam misel, da dobe naša izobraževalna društva zopet nekakšno glasilo, kakor so ga imele pred svetovno vojno. Skromno bo to glasilo, to je res, ali v teh časih silne draginje tiska nam je tudi ta prostorček, četudi samo enkrat na mesec na razpolago, dobrodošel. Prosim Vas le, g. urednik, da ga dobro izrabite. Obrnite se takoj do vseh naših izobraževalnih društev po vsej Sloveniji, da Vam poročajo o svojem delovanju; o predavanjih, predstavah, izletih, odsekih. Dobili boste zanimivih poročil. Marsikatero društvo ima med svojimi člani bistro glavico, ki snuje pametne načrte, kako bi se društveno življenje znova poživilo in dvignilo; tudi od takih globokočutečih posameznikov boste dobili pisma z dobrimi, pametnimi nasveti. Vseh poročil in pisem, vem, da ne boste mogli, gospod urednik, v celoti objaviti; pač pa lahko naredite iz njih sočen izvleček, ki nam bo podal točen pregled o društvenem življenju vsakega meseca. Zlasti je velika škoda, da skoro nič ne izvem, kaj se predava po društvih. Ako bi se predavanja lepo pregledno vsak mesec objavljala, bi bila v tem velika pobuda za vsa društva; našlo bi se vselej kako dobro zrno, ki bi padlo na rodovitna tla. Tako n. pr. so bila jako koristna naša šolska izvešča, ki so prinašala naslove slovenskih in nemških nalog, med letom danih na tem ali onem zavodu; vse naloge morda niso bile duhovite ali zanimive, vendar je vsak najprej tisto prečital, in marsikateri učitelj je dobil pobudo in kakšno novo misel iz njih. In tako bo z naslovi predavanj, ki jih boste objavljali: budili bodo k razmišljanju

in kresali nove iskre tu in tam. Tudi v tem oziru velja stara Potočnikova; Zvonovi, zvonite, na delo budite! Naš čas potrebuje drugačnih predavanj, kakor pa jih je rodil predvojni čas, in kakor čujemo, so se taka sedanjemu času prirojena predavanja izobornobesna. Torej prosimo, gospod urednik, vsaj naslove nam objavite!

Blizajo se počitnice in z njimi čas dijaških potovanj; pa tudi društva v tem času počivajo. Časih smo prav radi čitali v tem času popis kakšnega potovanja po naši domovini s posebnim ozirom na naša društva; dotični »popotnik« je obiskal na svojem potu v gotovem ozemlju vsa društva in jih kot nepristranski opazovalec — ocenil: nekatera je pohvalil, druga je opomnil, naj se vzdramijo. Dobite tudi Vi, g. urednik, par takih »popotnikov« zdaj za počitnice, da bodo prepotovali Slovenijo ter nam v šaljivi in resni obliki podali sliko prosvetnega našega pokreta.

V tem času se v mestu — kakor vidim — preskrbljujejo z drvmi in premogom za zimo. Tako si morajo tudi naša izobraževalna društva že zdaj narediti načrt za zimsko delo. Pravi trgovec z enim očesom pazi na pričujoči dobiček, ki se mu nudi, z drugim očesom pa že spekulira za novim dobičkom; tako mora tudi vsako naše prosvetno društvo neprenehoma z enim očesom gledati v sedanjost, z drugim pa v bodočnost in si zagotoviti delo in dobiček.

Skrbite, g. urednik, da bo ta »Vestnik SKSZ« mnogovrsten. Kdor prinese mnogo, prinese vsakemu kaj! Čaka nas še ogromno izobraževalnega dela; smo še v začetkih. Kje so že v tem oziru drugi narodil? A če le hočemo, jih dosežemo. Povejte, g. urednik, vsem našim ljudem, da besede »nemogoče« v Ameriki ne poznajo. — Z Bogom!

Pomen izobraževalnega društva v današnjih dneh.

Ne toliko članom, učiteljem in onim činiteljem v Sloveniji so namenjene te vrstice, ki bi se morali brigati, da zdrže naše društveno življenje v zmislu Kristovih načel na višku. Predvsem mi je v mislih ona najglavnejša naloga, ki bi jo imenoval očiščevanje.

Narod je prišel iz vojne. V vrtincu gorja, telesnega in duševnega trpljenja, pomanjkanja, groze, smrti in obupa se ga je polotila brezbriznost. Na ljudsko psiho sta vojna strahota in morala, ki je dovojevala vse, vplivali uničujoče. Za človeštvo, ki je ležalo v strelnem jarku, je bilo naivno naziranje, ki ga je imelo še izza domače peči, premajhno in preozko, trpljenje, ki ga je prestalo, je presegalo vse do tedaj zapisane že prestane groze; narod je vzel v dva ekstrema, ki sta oba zavržljiva, ki sta oba ljudstvu in vsemu našemu življenju v kvar.

Prvi del je pretrgal z vso tradicijo, padel v dvom, duševno razdejaje in nemir. Nezadovoljnost je znak širnih mas, nezadovoljnost tudi s položajem, ki jim je še svoj čas veljal za vzgled, brezvestnost in iz brezvestnosti v brezversko sovražnost do vsega, kar jih spominja na preteklo vernost. Ta vrsta ljudi sovraži instinktivno vse, kar je v zvezi z vero, zato ker so pad njeno močjo in vplivom obupali, zato ker so instinktivno pričakovali vidnih učinkov, znamenj, ki bi jih morala razodeti moč njih vera in zaupanja.

Ta vrsta našega ljudstva je bila neverni Tomaž in ker ni bilo jasnih dokazov, je zdvojila, je bila razočarana, je postala brezbrizna ali pa sovražna napram vsemu prejšnjemu življenju. Pripomogla je k temu vojna morala, morala krivice, krivične moči in satanskega bleska. Kdo je tako trdno stal, da ni vsaj za hip omahnil?

Tem vrstam je treba domačega ognjišča, tem vrstam je potreba miru in strpnosti izobraževalnega društva, da se umire, da požeeno dvom in trpljenje, groza in obup svoje globoke korenine do spoznanja, tem dušam je potreba ljubezni čiščenja in pomoči duševnega dela.

Gorje mu, ki jih ne bi poizkusil raz-

umeti, gorje mu, ki bi sodil, ker mu je reševalno delo pretežko; sam bo izobčen, sam bo sojen, vsled svoje nestrpnosti, vsled svoje lenobe in brezbriznosti.

Drugi del je našemu javnemu življenju še bolj nevaren. To je oni del, ki mu je papež premalo papežki, ki mu je škof preposveten, oni del, ki je vzel v zakup pravico sodbe nad človeštvom, to je oni del našega ljudstva, ki mu je že vsako veselje grešno, ki mu je smeh nedolžnega dekleta zapeljivost, oni del, ki ubija naravnega človeka v sebi in drugih in tirja od Boga čudežev.

Kdor ima vpogled v strašno duševno trpljenje skrupuloznih duš, kdor pozna te neznosne muke, ki jim jih povzroča formalna stran naše vere, kdor pozna razdejaje, ki ga rodi samotno brezplodno tuhanje in posledice tega razdejavanja, ta bo poživljal naša društva samo že radi tega, da da tem trpečim vrstam dela, da jih vrže v življenje, v družbo, da jim odvrne misli v ono zdravo smer, ki obeta sad, da jih osamosvoji, iztrže formalnim zapletljajem in lastnim zadržkam ter jih zdravi z edinim rešilnim sredstvom, s sredstvom veselega delavnega, požrtvovalnega vzgleda. Za te ljudi je društvo, dobro društvo, okrevališče, da vedo ceniti Boga tudi že vsled njegovega stvarstva, da vzljubijo stvarstvo, svet in njegove dobrine vsled Stvarnika.

In iz teh vrst se vzgaja nestrpnost z nepopolnim človekom, ki je z njim, ekskluzivnost in verski napuh, mesto ljubezni, naklonjenosti in ponižnosti. Ti so ravno tako potrebni čiščenja in pravega spoznanja kakor prvi.

Že vsled tega se mora vsakdo, ki bi lahko pripomogel k društvenemu razvoju, dela poprijeti, da se ta dva pola naših vrst strneta, da ne bo prvi del odbijan po drugem, da ne bo drugi del vsled verskega napuha izobčeval in sodil prvega.

V naših društvih bodi strpnost in ljubezen, društvo bodi očiščevališče za človeštvo, da mu bosta veselje in resno delo veljala za dar božji.

—a—

omenim najprej srčno kulturo. Kristov nauk o medsebojni ljubezni nam je danes skoro popolnoma neznan. Naloga naših društev mora biti, da z vsemi silami goji med člani plemenitost srca, usmiljenje in ljubezen do ubogih. Naše krščanstvo naj bo praktično, vedno in povsod, kakor nas je učil Krek. Duhu krščanske kulture, ki jo goje naša izobraževalna društva, orlovski odseki in dekliske zveze, bomo najbolj zadostili, če bomo ljubezen zlasti do ubogih, kazali v dejanjih. Člani izobraževalnih društev naj povsod, kjer je za to prilika in potreba, delujejo po svojih močeh karitativno.

Druga stvar, ki ji moramo napovedati brezpogojno boj do skrajnosti, je nezmernost in zapravljivost. V tem oziru se greši žalibog zelo veliko in dobršen del gre na račun raznih veselic, ki se prireajo vse križem vsako nedeljo. Gola predavanja o škodljivosti alkohola itd. tukaj ne bodo dosti pomagala, saj pri fantih ne. Zato je treba ljudi si v zgostiti. Dečkom, ki še niso udani pijaci, je vedno kazati slabe posledice nezmernosti in jim vzbuditi ponos neomadeževanega življenja. Pa tudi starejše se da z lepo besedo in na pravem mestu pridobiti za zmernost.

Tretja naloga naših društev mora biti gojitev narodne državne ideje. Imamo mlado državo, popolnoma neodvisno in suvereno na zunaj. V njej živimo združeni s Srbi in Hrvati in nismo več hlapčevski narod, temveč državni gospodujoči narod. Nimamo več nemškega jereba nad seboj, ki nam je delil pravico po svoje in upravljal državo, kakor je sam hotel. Sedaj smo sami svoji, zato moramo pa tudi sami skrbeti za svojo državo, sami gledati, kako naj bi se boljše upravljala. V Avstriji se za politiko nismo smeli dosti brigati, danes se moramo. Z uvedbo splošne in enake volilne pravice v občinske odbore in v ustavodajno skupščino smo vsi poklicani, da soddločujemo v javnih zadevah, da si damo postaviti itd. Država smo mi sami! Zato mora državna zavest, čut

odgovornosti, ki jo nosimo, prodreti do zadnje kože in zbuditi zadnjega pastirja, da se bo zanimal za javne zadeve.

Razen v časopisu, nima naše ljudstvo pač nikjer drugje prilike, poučiti se o javnih zadevah, o našem domovinoznanstvu kot v izobraževalnih društvih. Imamo že par poljudnih knjižic in spisov o naši državi (Dr. Capuder), o zgodovini Srbov, Hrvatov in Slovencev (Pirc). Treba je, da si te brošure nabavijo vsa izobraževalna društva, orlovski odseki itd. ter organizirajo sistematična predavanja na podlagi teh knjižic. V vsako društvo tudi zemljevid Jugoslavije.

Zaenkrat, dokler nimamo še knjige, ki bi opisovala ljudi in kraje naše Jugoslavije, bi zadostovali starejši pripomočki. Stara, pa še vedno porabna knjižica je prof. Bezenkov sps »Bolgarija in Srbija«, izšla v Mohorjevi družbi. Poznavanje jugoslovanskih krajev in narodnih običajev širita Lavtizarjev potopis »Pri južnih Slovanih«, izšel v Slov. Matici in Andrejkov »Slovenski fantje v Bosni« ter razni manjši potopisi v letnikih Dom in Sveta. Zanimiva je tudi knjiga Dr. Šarabon: Vojna na Balkanu. Za poznavanje slovenskih krajev se priporočata knjižici: prof. Orožen: Kranjska in dr. Potočnik: Koroška obe izšli v Slov. Matici.

Toliko glede pouka v domovinoznanstvu Jugoslavije. V zvezi s tem pa je pouk o zgodovini ustav.

Za vsebino predavanj naj bi se vzel kratek opis vladnih oblik (monarhije, republike, bistvo parlamentarne monarhije kot je Angleška in kakor jo hočemo tudi pri nas (glej Dr. Ušeničnik: Sociologija), nadalje opis političnih strank pri nas, na Hrvaškem in v Srbiji (glej Politični katekizem), politične razmere na Češkem, v Italiji, v Avstriji itd.

Naša izobraževalna društva morajo postati šole za naše državljane, v katerih se bo na podlagi etičnih načel krščanstva gojilo vse, kar je treba za blagor naroda in države.

Ženska organizacija.

V demokratičnih državah tudi žensko vedno bolj in bolj kličejo na javno torišče. Tudi me bomo morale odločiti s svojim glasom in s svojim mnenjem o javnih zadevah, posebno pa bomo morale dvigniti glas tamkaj, kjer je ravno ženska najbolj prizadeta: vzgoja mladine, nerazdružljivost zakona, javna pravnost, alkoholizem, ženska izobrazba, dobrodelnost itd., itd. O vsem tem se bo odločalo v bližnji prihodnosti in krivica ter neodpustljiva nemarnost bi bila, če bi ženske same ne povedale o tem svojega mnenja in stavile svojih zahtev, saj vse te zadeve ravno v njihovo življenje in njihovo usodo najbolj globoko segajo. Ali naj pustimo, da bodo o teh vprašanih odločali moški sami, ali celo svobodomiselnici v veliko našo gmetno in dušno škodo? Ali ne vidimo iz dejstev, ki se kar vsipajo od vseh strani na nas, da se svobodomiselnstvo redno izprevrže v nasilstvo in pri nasilju je vedno tisti tepen, ki je slabotnejši po telesu in po splošni izobrazbi. In to smo žal me ženske.

Dalje vedno močnejše trka na vrata naše družbe žensko vprašanje, ki je precejšnji del socialnega vprašanja. Sistem strojne in centralizirane produkcije je prevzel znaten del ženskega in gospodinjkega dela v družini, s tem postavil precejšnje število ženskih delavnihih moči na cesto. Danes čaka na tisoče žensk, ki v domači hiši ne najdejo ne dela, ne jela na razne službe po tovarnah, pisarnah, pa je vse prenapolnjeno. Služkinje pa ne marajo biti, ker se jim zdi, da uživajo premalo spoštovanja in svobode. Mnogo drugih služb pa je še zaprtih za žensko, ker jim radi nedostatka ženskih šol manjka strokovne izobrazbe. Na drugi strani pa se tudi ženska, kot se zdi, vedno manj zaveda važnosti svoje bistvene naloge, ki jo ima vršiti ženska: materinstva in gospodinjstva. V vsem mogočem se vzgajajo posebnost naša mestna dekleta, a v najpotrebnejšem, s čimer se bo velika večina pečala celo življenje, nima nobene vzgoje in izobrazbe, ali pa le v zelo pomanjkljivi meri. Kako vse polagoma izboljšati tvorilno vsebino ženskega vprašanja, ki čaka rešitve. Če imamo vse to pred očmi, moramo priznati, da brez rešitve ženskega vprašanja tudi socialno vprašanje ne bo rešeno. Ti nedostatki se bodo vlekli naprej v veliko škodo ne samo žensk samih, temveč zlasti tisočih družin.

Zato je čas, da se lotimo ženske same svojega vprašanja, skušamo zanj zainteresirati vso javnost in pokažemo pot, po kateri naj bi se polagoma reševalo.

Toda kako? Prva in osnovna potreba

je, da smo si same na jasnem, česa nam manjka, česa potrebujemo. Tudi bomo morale odgovoriti, kadar nas bo javnost o tem ali onem vprašanju vprašala za mnenje, oziroma: same ga bodo morale povedati, če bo javnost kakor dosedaj hotela nas prezreti.

Torej predvsem izobrazbe! Le tisti, kdor ve, kaj mu manjka, pa tudi zna zahtevati, svojo zahtevo utemeljiti in dokazati, ugovore pobiti, le tisti bo nekaj dosegel. Zato, če hoče krščansko žensktvo tudi kaj soddločevati, se mora o vseh potrebnih vprašanih poučiti, pri tistih stvarih pa, kjer si moro kar pomagati do izboljšanja, naj si pa kar samo pomaga.

Najkrajša pot do splošne izobrazbe pa je organizacija. Pri nas ženske dosedaj niso bile posebej organizirane; večinoma so pomagale oziroma zelo mnogokrat nosile glavno pezo dela pri izobraževalnih društvih. Tudi sedaj bi jih ne bilo treba samostojno organizirati, kjer že niso samostojno organizirane, temveč tako kot Orle ali Orlice v okviru izobraževalnega društva. Osnujejo naj svoj odsek, katerega naj imenujejo po vzorcu najstarejšega ženskega društva v Ljubljani: Krekova prosveta, kakor jih je nekaj po deželi že ustanovljenih in ki dobro delujejo. Da bo delovanje bolj enotno, naj se priklase pri »Krekovi prosveti v Ljubljani«, ki bo skušala dajati najpotrebnejše smernice v delovanju ženskih odsekov. Telovadni krožki Orlic bi potem tvorili pododseke teh Prosvet in imajo Orliško zvezo kot svojo centralo.

Velika težava je, kdo naj vodi te odseke. Dosedanji duševni delavci na deželi so res tako preobloženi, da je težko prevzemati novo delo. Zakaj, kjer je preveč dolžnosti, ni nobena izpolnjena. Zato bi bilo dobro, da bi se zbrale na deželi vse duševne delavne moči in bi si razdelile delo. Koliko je n. pr. izvrstnih, za blagor in napredek ljudstva vnetih učiteljic po deželi, ki bi bile posebno zmogne in primerne, da vodijo Krekovo prosveto. Učiteljice bi na ta način dobile najožji stik z ljudstvom, kar bi tudi v šoli dobro vplivalo, poleg tega pa bi lahko svojo izobrazbo res uporabile. Kakor dobivamo poročila, posegajo po nekaterih krajih ravno učiteljice najuspešneje v izobraževalno delo. Ljudstvo jim je zato tudi hvaležno in jih zelo spoštuje.

Prilika mariborskega zleta pa bo tudi Krekova prosveta posvet, na katerem naj bi se določile natančnejše smernice ženske prosvetne organizacije, obenem pa se našel stik s štajersko žensko organizacijo, ki je dosti bolj razvita kot

V. Polak:

Kultura in pouk v izobraževalnih društvih.

Svetovna vojna je pustila za seboj veliko razdejaje. Uničila je velike in cve-toče pokrajine in dežele. Nič manjše pa niso rane, ki jih je zasekala vsemu kulturnemu življenju, javni morali, sploh etičnim vrednotam, na katerih stoji svet.

Tudi na Slovenskem občutimo bridko te izgube. Če izvzamemo nekatere pojave v našem vsakdanjem življenju, ki so pač neizogibna posledica petletne vojne podivjanosti, moramo še vseeno priznati, da smo v mnogih stvareh potrebni noboljšanja. Naj

na Kranjskem in ki ima že častno zgodovino za sabo. Podrobnosti o tem sestanku se še objavijo.

Naša glavna dolžnost do SKSZ.

V dneh 23. do 27. avgusta 1913 je v Ljubljani zboroval veličasten slovensko-hrvatski katoliški shod. Velika vrsta naših katoliško-narodnih organizacij je bila zastopana po najbolj razboritih in delavnih možeh vseh starosti in poklicev, ki so zborovali deloma na skupnih shodih, deloma pa kot odseki v ožjih krožkih in se posvečovali, kako naj se delo za narod uredi, da bo uspevalo in sad donášalo. Tudi o ureditvi dela za krščansko izobrazbo je zboroval poseben odsek v dvorani Uniona. Razlogi za nujno potrebo izobraževalnega dela, ki so se tam slišali, veljajo danes v še večji meri, ker živimo v težki povojni dobi. Organizacija izobraževalnega dela je v vojski veliko trpela in še ni upostavljena. Umevno je, da vse naše pokrajinske organizacije pričakujejo navodil in dejanske pomoči od svoje centrale v Ljubljani. Ta naj izdaja načrt dela, naj delo nadzoruje in podpira, osredotočuje posamezna društva, raztresena širom Slovenije, naj združi v močno in gmočno zvezo. Slov. hrv. katoliški shod je predpisal naši SKSZ, da naj vodi celotno izobraževalno delo po enotnem in smotrenem programu, skrbi naj, da društva vse načrte točno izvršujejo izkušna naj ohraniti vso izobraževalno organizacijo v vedno živahnem delovanju. Izdaja naj govore, predavanja, poljudno znanstvene brošure, razglednice, skrbi za filme in slike, prireja poučne tečaje itd. Da bo pa mogel odbor SKSZ to svojo nalogo uspešno izvršiti, naj si pridobi predsednika, ki bi se mogel posvetiti samo temu delu in nastavi stalnega tajnika v osrednji pisarni. Tudi svoj lastni dom bi potrebovala SKSZ, da bi mogla prirejati pevske, telovadne, dramske i. dr. poučne tečaje in se razviti ter izpopolniti v pravo, učinkujočo centralo, iz katere bi potekalo življenje v vsa društva. Danes vsega tega SKSZ še nima. Resolucije katoliškega shoda še niso udeleštovane. Kriva je temu največ vojska, ki je delo v najlepšem razvoju pretrgala in ravno zvezine lokale in inventar težko zadela. Toda kriva je tudi deloma premala zavednost pokrajinskih društev, ki bi morala svojo centralo denarno podpirati, da bo mogla v smeri omenjenih resolucij napredovati in koristiti. Naj ne vidijo društva samo sebe in svojih lokalnih potreb. Nujno potrebujejo pomoči od strani centrale, da bo pa ta mogla pomagati, naj jo izdatno podpirajo z darovi in letno članarino, ki jo je določil zadnji občni zbor (50 K na leto). Čimprej naj se začne pripravljalo delo za zidavo prosvetnega doma v Ljubljani — predvsem s pomočjo ljubljanskih društev — in takoj naj bi se nastavljal sposoben tajnik, ki bi vodil osrednjo pisarno in revidiral društva na deželi. Tozadevna mnenja in nasvete naj bi društveni voditelji sporočili kmalu odboru SKSZ.

Voditeljem slov. kat. prosvetnih društev.

Neumorno in živahno je bilo v naših prosvetnih domovih širom Slovenije. Večina župnij ima že lastne prosvetne domove, ali vsaj prostore. Mnogokje si še danes vzlic draginje hite graditi svoje kulturno ognjišče, ali pa premajhne domove razširjajo. Pri hitrem razvoju in napredku pa vedno bolj pogrešamo čim izdatnejše pomoči in dejanske opore od strani naše S. K. S. Z. v Ljubljani, ki je naše središče, naš temelj. Od tod naj se vodi vse delo, nadzira in podpira vsa društva, ustanavlja nova. Iz Ljubljane naj se podpirajo odri, pevski zbori, telovadni odseki, knjižnice, godbe. Tu naj se prireajo društvene šole in tečaji, vzgajajo novi delavci. Da bo pa mogla SKSZ kot matica vseh slovenskih prosvetnih društev res izvršiti svojo nalogo v polnem obsegu, zalagati društva z materialijami in duševno hrano, mora čimprej dobiti svoj lastni dom — zadosti prostoren, nalašč za to zidan in opremljen, Ljudski dom ni naš, on ne zadošča potrebam niti oddaleč, zlasti še, ker ga mora SKSZ deliti z mnogimi drugimi organizacijami in ne zadošča niti ljubljanskim lokalnim društvom in potrebam. SKSZ, srce in pljuča naše slov. kat. prosvete, nujno potrebuje širših, primernejših prostorov, svojega doma. Kdo naj ga nam da? Edini, ki more, če bo hotel, smo mi sami! Voditelji društev, vaše obzorje je dosti široko, da spoznate to potrebo, ki je častna in življenjska zadeva vseh ljubljanskih in slovenskih katoliških prosvetnih društev sploh. Tudi naša volja mora biti močna zadosti, da nam ta dom ustvari iz prostovoljnih darov katoliških Slovencev. Kjer je volja, tam je tudi pot. Zato nujno prosimo vsa društva, da se spominjajo poleg lastnih tudi naših skupnih potreb in odmerjajo čim višji odstotek davka za svoje prireditve, ki naj se steka v blagajno pripravljalnega odbora za gradnjo doma SKSZ. Prosimo tudi nasvetov, kako bi kar najhitreje mogli ostvariti to misel.

Naše knjižnice.

Z urejenimi družabnimi razmerami se vračajo tudi stare ukoreninjene navade in zahteve. Vsekakor so bile knjižnice pred vojno nekaj vir duševnega bogastva naših društev, iz katerega so zajemali ukažljivi bralci novih misli in obzorja, ter tako tešili svoje hrepenenje po vedno več in večjem. Te stare zahteve se vračajo in vprašanje je, ali so pa naše knjižnice po izobraževalnih društvih po deželi v stanju tudi sedaj nuditi primerne in potrebne čtiva svojim bralcem? Vprašanje knjižnic je bilo že pred vojno več ali manj tista mrtva točka, ki se je ni nikdar moglo prav zadeti; tem težje bo sedaj po vojni. Zato se bo S. K. S. Z. zlasti za to panogo našega kulturno-socialnega dela zavzela in bo izdelala podroben načrt za knjižnice, zato naj vsa izobraževalna društva uredijo svoje še v vojni zapopane knjižnice in jih izpopolnijo z novimi knjigami. Seznam teh knjig bo enako preskrbel S. K. S. Z. Ako je mogoče, naj si izob. društva ustanovijo razven knjižnice manjše čitalnice, kjer bodo na razpolago vsi naši politični in nepolitični listi. To je sicer preveč za t a k o j izpeljati, ali morali bomo sčasoma, ker nas bodo prisilile v to nujne razmere. Na ta način bomo dvignili tudi naše knjižnice. — Važno pri knjižnicah je redno poslovanje. Morda enkrat ali dvakrat na mesec. Knjižničar naj skuša spoznati vse knjige svoje knjižnice, da zna vsakomur nasvetovati in zlasti mlajšim. Zavedajmo se, da so knjižnice naša učilišča in vzgojevališča v duševnem in npravnem oziru. Zato se posebno ozirajmo na mladino, da ji ne bo škodovala slaba knjiga. Slabe knjige nimajo mesta v naših knjižnicah! V knjižnicah naj vlada vzoren red. Dika vsakega izobraževalnega društva pa bo vzorna in bogata knjižnica. Prihodnjič morda o tem, kako, kaj in zakaj čitamo lepe knjige.

»Dobra knjiga je zlata vredna,« pravi star pregovor. Res! Dobra knjiga ne izgubi nikdar svoje vrednosti, kakor tudi zlato ne. Zato bi bila gotovo ena prvih nalog naših izobraževalnih društev, da si osnujejo dobre knjižnice, ki vedno morejo primerne urejene in vedno na novo izpopolnjene vršiti veliko izobraževalno delo. V teh knjižnicah bi morale biti zbrane vse knjige, predvsem našega slovstva, ki odgovarjajo načelom S. K. S. Z. Mi ne smemo prezreti na noben način pogubnega vpliva, ki ga širi protikrščanski tisk med našim narodom. Svojo veliko kulturno nalogo, ki si jo je postavila S. K. S. Z., bomo vršili le tedaj v polni meri, ako bomo skrbeli za širjenje poštenega tiska. Ako bomo dali ljudstvu, pred vsem pa mladini, ki že od nekdaj rada čita, dovolj dobrih knjig na razpolago, jo bomo tudi odtegnili vplivu slabega tiska. Pa ne samo to. Odtegnili jo bomo tudi raznim nezmiselnim zabavam, ki škodujejo samo zdravju, in bomo vzgojili na ta način ljudi, ki bodo pravilno pojmovali resno stran življenja. Če ne bomo skrbeli za dobro čtivo, kmetškemu zlasti pa delavskemu ljudstvu in mladini, potem se izpostavljam nevarnosti, da se bodo posluževali manj vrednega čtiva, ki se jim nudi povsod. V tej stvari tiči velika naloga, ki jo mora vršiti S. K. S. Z. s svojimi organizacijami. Res, da so danes knjige drage, tako drage, da jih posameznik skoro ne more kupovati. Še manj pa je to mogoče onim slojem, za katere je ustvarjena organizacija S. K. S. Z. in med katerimi hoče vršiti svoje naloge. Ravno zato so pa dobro urejene ljudske knjižnice po naših društvih nujno potrebne. Zdi se pa, da se ta stvar v zadnjem času podcenjuje, kar je gotovo graje vredno. Predavanje se pozabi, politični shod izzveni v odobravanju, kogar pa navežete stalno na dobro knjižnico, bo neprestano pri živem viru umske izobrazbe. S. K. S. Z. je izvršila že velikansko delo na izobraževalnem polju med našim ljudstvom in more tudi ponosno zreti na preteklost. Pomisliti pa moramo, da izobraževalnemu delu niso postavljene meje, ker ravno nikdar ne more biti končano. Da pa dosežemo v tem pogledu vsaj gotovo stopnjo je treba, da izrabimo vse moči in ne zavrnemo niti najmanjšega pripomočka. Omenili smo že, da so knjige drage in da se jih ne more omliliti posameznik. Zato pa je dolžnost vsakogar, komur se prae knjige na pozabljenih policah, da jih da na razpolago javnosti. Zato ven s knjigami v knjižnico, da pridejo med ljudstvo. Vsak najmanjši dar je dobrodošel. S. K. S. Z. poziva vse, ki jim drugače ni mogoče delati na izobraževalnem polju med našim ljudstvom, da vsaj na ta način pomagajo vršiti veliko kulturno nalogo, ki ne trpi odlašanja. S. K. S. Z. prosi vse, ki jim je kaj na stvari, naj pregledajo svoje zaprte police, zberejo knjige, ki jih ne potrebujejo ter pošljejo tajništvu S. K. S. Z., Ljubljana, Jugoslovanska tiskarna III. nadstropje, da se primerno uporabijo. Naj bi ne bilo nikogar, ki bi ne hotel prispevati vsaj z majhnim knjižnim darom. Naj nikdo ne pozabi, da dela le v korist lastnega naroda. Zato s knjigami na dan!

K Knjige Nove založbe. Vsem našim društvom na deželi naznanjamo, da se dobe pri novi založbi v Ljubljani po zelo ugodnih cenah sledeče knjige:

Fr. Jaklič: Ljudske povesti. Ta knjiga je zelo primerna za knjižnice podeželskih društev. Pisatelj nam podaja v domačem lahko umljivem tonu lepe slike iz domačega življenja. Redko kdo je znal tako verno zadeti življenje na vasi kot ravno on. V knjigi sta najbolj njegovi povesti: »Od hiše do hiše« in »Sin«.

Izidor Cankar: S poti. To knjigo priporočamo posebno našim inteligentnejšim ljudem, ki se zanimajo za umetnostna in kulturna vprašanja. To je potopis v Italijo in sicer potopis prav svoje vrste, leposloven in znanstveni opis ob enem, ki gotovo vsakogar zadovolji.

Stanko Majcen: Kasija. To je drama, težka drama sicer, pretežka za podeželske odre, ki so jo igrali z uspehom v slovenskem gledališču v Ljubljani. Knjigo priporočamo v branje vsem, da morejo videti, kakšna je moderna slovenska drama.

Fran Levstik: Martin Krpan. Ena najlepših, najdražje opremljenih slovenskih knjig in lahko rečemo, da je danes to tudi najcenejša knjiga te vrste, če jo naročite pri Novi založbi. Stane v krasni opremi samo 7 K.

Josip Debevec: Vzori in boji. Ta knjiga je namenjena šolski, doraščajoči mladini, ki jo more z zanimanjem in užitkom brati tudi vsak odrasel človek. Z ozirom na bogato vsebino je to zelo dragocena knjiga in tako po ceni, da se jo more vsakdo omliliti. Stane vezana 16 K.

Ostale knjige so po večini že razprodane. »Verige« ni dobiti več. Ne bo dolgo, da bo izšla znova Cankarjeva knjiga »Podobe iz sanj« v drugi izdaji. Izšla bo tudi v krasni opremi Izidor Cankarjeva knjiga »Obiski«. Knjiga bo prinesla tudi slike naših umetnikov. Istotako izide tudi »Beneški trgovec« v Zupancičevem prevodu.

Kdor želi naročiti knjige naravnost pri založbi, kjer jih dobi najcenejše, naj naslovi na »Novo založbo« v Ljubljani, na Kongresnem trgu.

Naši odri.

O Ljudske igre. Naši diletantski odri nimajo izbire iger. Posebno za zadnje čase je značilno povpraševanje po raznih narodnih in ljudskih igrar, ki so primerne tako glede igranja kot glede uprizorjanja. Kaj igrajo pri nas? V prvi vrsti to, kar imajo in v tem ni velike izbire. Dobé se kvečjemu Finžgarjeve igre, a tudi te že težje, razen »Divjege lovca«. Morda je v zalogi še nekaj »Domna« in nekaj »Krivopriseznika« ter Krekovih iger; vse drugo kar imamo, je malo manj kot nič. Tu pa tam zaleze na deželo kaka tuja igra, ki jo ljudstvo ne razume tako dobro in jo ne more z uspehom ne podati in ne uživati. Pogosto smo že razmišljali, kako bi opomogli ti mizeriji. Na vsak način je treba, da zberemo dobre ljudske igre iz svetovnega slovstva in jih v obili meri priredimo za slovenski oder. Pri tem pa moramo gledati na to, da bomo ustregli na dve strani: lepoti in lahkoti uprizorjanja. Schönherr ima par lepih kmečkih iger, a za deželo je radi težkoče vpriporitve skoraj — vsaj za zdaj — nemoč. Ostane nam Anzengruber. Kot sodimo po »Krivoprisezniku«, ki ga pridno igrajo, je ta pisatelj precej blizu našemu ljudstvu. Na slovensčino je že prevedenih nekaj njegovih del, ki jih je pa težko najti. Ljudski oder upa, da bo do prihodnje sezije dobil v svoj arhiv večino boljših njegovih del, ki jih bo dal deloma prevesti kar še ni prevedenih. Na tem mestu prosimo vse one gospode po deželi, ki bi bili eventuelno pripravljeni prirediti za Ljudski oder kako igro iz tujega jezika, da mu pišejo, da dobé original in se lotijo dela. Če se oglasi le deset gospodov, ki imajo veselje za to, bomo imeli prihodnjo sezijo vsaj deset novih, za ljudstvo primernih iger več. To pomeni mnogo. Ljudski oder sam si je zagotovil že več prevajalcev. Tako bomo le z delom opomogli občutni mizeriji na tem polju. Se ve, da bomo morali igre tudi natisniti. Zakaj če po resnici govorimo, tega pomanjkanja iger so krivi tudi naši založniki, ki ničesar več ne založijo, dasi se po mojem mnenju založba iger najbolj izplača. Če je igra dobra je čisto gotovo kmalu razprodana. V našem založništvu je dobiti le nekaj »Zbirki ljudskih ger«, a onih z najboljšimi igrami gotovo ne več. Iz teh zbir naj bi se v bodoče ponatisnile le najboljše igre, po katerih je ljudstvo sezalo in ki so primerne posebno za začetne odre. Skrbelo naj bi se, da bi bilo vedno v zalogi dovolj izvodov Krekovih in Finžgarjevih iger, ki se igrajo največ ter »Krivopriseznika«, »Domna«, »Tihotapca« in drugih. Opozorjati moram na dejstvo, da se Medvedovih iger po deželi razmeroma zelo malo igra. »Kacijanar« in »Za pravdo in srce« sta pretežka in namenjena le za večje odre. »Črnošolec« in »Stari in mladi« sta zelo primerni igrar, kaj ko jih je še v rokopisih tako težko dobiti in ljudstvo ne vé

zanje. To sta naši domači narodni igri in zelo primerni. »Črnošolec« je kupila svoječasno Jugoslovanska knjigarna in sedi že več let na njem, a izda ga ne. »Stari in mladi« pa je kupila Mohorjeva družba že pred leti, a igre še do danes ni izdala, dasi je med tem izšlo že vse polno slabših in manj dobrodošlihi spisov. To samo omenjamo. Treba nam je na vsak način založništva, ki bo zalagalo tozadevna dobra slovenska dela in pa prevode iz tujih literatur, in sicer v zadostni množini, da bodo imeli naši diletantski odri na izbero najboljših stvari, ki jih je dobiti na domačih tleh in iz tujega slovstva. Dokler se pa ne osnuje tako založništvo, bo pomanjkanje iger še vedno občutno, če pomislimo, kako težko je dobiti igro v rokopisu in jo prepisovati. To pomeni trošenje energije in časa. Upamo pa, in dela se na to, da bo že prihodnje leto v tem oziru boljše.

O Nova knjiga za režiserje in igralce. Ljudski oder v Ljubljani je preskrbel, da bo spisana priročna knjiga za podeželne režiserje in igralce. Knjiga, ki jo piše priznan gledališki strokovnjak, bo dragocena za vsakega režiserja in igralca in bo vsebovala ob kratkem vse, kar ta dva potrebuje. Knjiga bo izšla še pred jesenjo; preskrbelo se bo tudi za to, da ta knjiga ne bo zadnja te vrste, dasi je prva. Vse dramske odseke opozarjamo na to važno pridobitev že danes.

Naša društva.

n Gg. predsedniki in tajniki dekanjskih odborov. Prosimo, pošljite zanesljivo vsaj do 15. julija t. l. statistiko in poročila o stanju in delu prosvetnih društev v območju vašega odbora. Pripravite predloge za zborovanje v Mariboru. Skrbite za obilo udeležbo tabora v Mariboru iz vašega okraja.

n Trebnje. Izobraževalna društva naše dekanije se nad vse lepo razvijajo. Kar je vojska strla in zavrla, se je na novo poživilo. V vseh društvih se je začelo vztrajno delo za prosveto in napredek ljudstva. V šesterih društvih naše dekanije je včlanjenih približno 600 udov, ki so porazdeljeni v različne odseke, v katerih delujejo z vso vmo. Društvene seje se vrše redno, prireajo se zanimiva in koristna predavanja, igrajo lepe igre, telovadni odseki so mojni, ponekod imajo izvrstne pevske zборе. Želeti je, da bi se to delo prosvete zaneslo v zadnjo župnijo trebanjske dekanije. Bog živi!

n Žužemberk. Društveno življenje se je po vojski vsaj deloma prebudilo k novemu življenju. Želeti bi pa bilo, da se ustanovi zlasti telovadni odsek »Orla«, za katerega se kaže mnogo zanimanja med fanti. Z dobro voljo bi se dalo vse doseči. — Žužemberčan.

n Kat. izobraževalno društvo v Semiču deluje krajevnim razmeram primerno živahno. Podlaga mu je dekl. Mar. družba in Orel, ki smo ga lani ustanovili. Ovira ga zlasti pomanjkanje lastnega prostora — doma, stiskati se mora v sobi v občinski hiši, ki jo ima društvo v najemu, lastni oder ima pa shranjen v neki gostilni.

1. Knjižnica je precej številna in se pridno rabi. Ima zapisnike nove, v redu; vodi jo vsako leto izvoljena knjižničarka, ki vsako nedeljo izposoja knjige in naroča in razdeljuje tudi časopise: Domoljub, Bogoljub, Cvetje itd. Dekletom, ki čakajo večernic, so na razpolago tudi drugi časniki, tombola. Pozimi dekleta sama brezplačno pripeljejo drv in si sobo toplo zakurijo. — Knjige bero tudi fantje, zlasti mlajši.

2. S fanti-Orli imamo v sobi sestanke vsako nedeljo po 9. maši, ker fantovskih večerov zaradi velike oddaljenosti nekaterih ni mogoče imeti (2 uri daleč).

3. Za dekleta sta mesečno po dve predavanji: prvo nedeljo, ko več deklet ostane pri fari zaradi popoldanske ure molitve, predava gđ. učiteljica Anica Erzinova o gospodinjstvu in jo z velikim zanimanjem poslušajo, vsako tretjo nedeljo, ko je shod dekl. Mar. družbe, pa eno uro predava o komunistih in štrajku, o sociologiji, pravoslavju itd.

4. Parkrat na leto prirejamo igre: nemešane vloge. Orli so zadnji čas igrali Sinovo maščevanje, Krekovega: Cigančarovnik, v počitnicah igrajo dijaki, ki jih je v fari 16. Lani smo: Kovačev študent in Vse naše, letos nameravamo Revizorja.

5. Petje uči dekleta neka domačinka, da lepo pojo po podružnicah — fante Orle g. župnik.

6. Društvo ima godbo, ki igra pri procesijah in javnih prireditvah (dekanjskem shodu dekl. Mar. dr.), žal je letos umrl kapelnik, vendar še nastopa in je želeti le kmalu novega, da bo tudi mlajše učil.

Prihodnja številka »Vestnika S. K. S. Z.« izide v sredi meseca julija. Vsi rokopisi za »Vestnik« naj se pošljejo zanesljivo do 10. julija tajništvu S. K. S. Z., Ljubljana, Jugoslovanska tiskarna.

(Za dvakratno objavo v tednu se računa 8 kron.)

Priporočajo se sledeče domače tvrdke:

(Za dvakratno objavo v tednu se računa 8 kron.)

ELEKTROTEHNIKASvetla, Mestni trg 25.
Verbaš A., Linhartova ulica 4.**FOTOGRAFSKI ATELJE:**Grabietz Franjo, Miklošičeva c. 6.
Kunc Franc, Wolfova ulica 6.**JAVNA SKLADIŠČA**Balkan, L. Ljublj., javno skladišče,
Dunajska c. 33. (Tel. 366.)**KLEPARJI**Korn T., Poljanska cesta 8.
Remžgar & Smerkol, Flor. ul. 13.**KNJIGARNE**

Jugoslov. knjigarna, Pred škofijo.

KNJIGOVEZNICE

Knjigovoznica K. T. D., Kopit. ul. 6.

KONFEKCIJSKE TRGOVINE Olup Josip, Pod Trančo.
Sax Ivan, Stari trg 8.
Schwab & Bizjak, Dvorni trg 3.**LEKARNE**

Pri Mariji Pomažaj, Reslj. c. 1.

MANUFAKTURNE TRGOVINE

Schuster Anton, Stritarjeva ul. 7.

MODNI SALONI

Götzl Marija, Zidovska ul. 8 in 7.

MODNE TRGOVINE Kunovar Ivan, Stari trg 10.
Magdič Pavel, Aleksandrova cesta.**PARFUMERIJE IN KOSMETIKA**

Uranus, Mestni trg 11.

TRGOVINE S PAPIRJEM

Uranus, Mestni trg 11.

RESTAVRACIJE

Perles, Prešernova ulica.

SOBNO SLIKARSTVO

Žuran Martin, Mestni trg 12.

STAVBENA PODJETJAČerne Andrej, Sv. Petra cesta 23.
Treo Viljem, arhitekt, mestni stavbenik, Gosposvetska cesta 10.**SPEDIJSKA PODJETJA**Balkan, Dunaj, c. 33. (Tel. 366.)
Uher F. & A., Selenburgova ulica 4. (Tel. 117.)**TRGOV. Z URAMI IN ZLATNINO**

Černe Lud., Wolfova ulica 3.

TRGOV. Z DEŽN. IN SOLNČN.

Mikuš L., Mestni trg 15.

TRGOV. Z ZELEM. IN POLJED. STROJI Erjavec & Turk pri »zlati lopati«.
Valvazorjev trg št. 7.
Zalta & Žilič, Gosposvetska cesta 10. (Mar. Ter. cesta.)**UGLAŠEVANJE IN POPRAVLJANJE GLASOVIRJEV.**

Povše Feliks, Tržaska cesta 45.

ZAVESE,

vezene cerkveno perilo, bireti.

Stora, dr. z o. z., št. Vid nad Lj.

Pisana rmoderno urejena tovarna V. MARSANO : „TIMEX“ TEHNIČNO podjetje za : UVOZ in IZVOZ : Zastopn. prvovrstnih tovarn. — Ekspozitura: Dunaj IV., Viktorgasse 4. Središče: Zagreb, Nikolajeva ulica št. 8.

STROJI proti takojšnji dostavi:

1. Žage polnojarmen in krošne žage, oblični stroji za rezanje nastavkov (Dickenhobel), oblični stroji za rezanje (Abrecht-Füge) in oblični stroji za votlo izrezovanje (Kehlhobel), valji za okrožne žage, brusilni stroji.
2. Stružni stroji, stroji za okroglo struženje (Fräss), skobelniki za kovine (Shaping), stroji za vrtanje in brzovrtanje, skarje, ognjišča za kovače, stroji za obdelovanje pločevin, snovi, pile, stroji za rezanje vijakov.
3. Posamezne pile v vseh velikostih, različno orodje prvovrstnih tovarn.

Popolne TOVARNISKE naprave:
Tovarne za spirit in rafinerije, presanje olja, škrob in drože, konserve, testenine in pohištvo.

MOTORJI in LOKOMOBILI:
Elektromotorji, agregatorji, stroji, motorji na olje in bencin, lokomobili na paro in bencin, parni stroji, lokomotive za drž. in manjše železnice, vozovi za prevažanje blaga, vodnjaki, mali vagončki za pesek itd.

GRADBENI material:
Nosači, tračnice, ogibalnice, strešna lepenska itd.

Mesečno soho 1876 26 leten privatni uradnik. Eventuelno tudi s hrano. Ponudbe prosim na upravnishvo „Slovenca“ pod „NUJNO 2498“.

Prodaj malo rabljeno kladivo na pero (Federhammer št. 1.) in torpedo-motorno kolo 3 1/2 HP. Ivan Triller, ključavničar na Biedu. 2489

Več provizijskih poltovkov sprejme mičnih izdelkov. Ponudbe na upravo „Slovenca“ pod „TOVARNA 2492“.

Kot skladiščnik, delovodja ali tih trgovini išče mesta 31 letni mož, sedaj gostilničar, ož. kat. vešč. hrv., nem. in ital., najraje v Sloveniji. Ponudbe pod št. 2495 na upravo.

Jedilno olje 1 kg po K 56 — pri odjemu 10 kg oddaja Sever & Komp., Ljubljana, Wolfova ulica št. 12.

Ripsovo ali repično olje, cirk. 1500 kg itna za oddati Sever & Komp., Ljubljana.

Prodaja se klavir (Flügel), en B. in dva Es-klarineta, skoro novo sedlo, ter nekaj novih barvanih panjev čebel (na okvirčke). — Ponudbe do 30. t. m. pod šifro »Ob železnici 2497« na upravo tega lista.

2 kravi sta naprodaj na Viru št. 3 pri Domžalah. 2464

Veliko železno peč kupi Sever & Komp., Ljubljana, Wolfova ulica 12. 2453

Izorno vlečano

pivo v steklenicah

razpošilja v vsaki množini

Mavrilj Mayr ml. v Kranju.

Boraks

v kristalih in zmet pravkar došel Medla, Rakovo & Zankl, družba z o. z. preje Zankl sinovi, Ljubljana.

Komercijelni vodja

prvovrstna, starejša moč z zaupnemu mestu primernim nastopom, verziran v vseh komercijelnih in pisarniških manipulacijah, samostojen korespondent v vsaj treh jezikih, z večletno prakso v enaki službi se sprejme. Nastop takoj. Ponudbe na upravo lista pod šifro A. J. K. 2423.

Prvi in edini slovenski zavarovalni zavod.

Vzajemna zavarovalnica

v Ljubljani, Dunajska cesta 17,

je ustanovila oddelek za

življenska zavarovanja.

Sprejema: V Življenskem oddelku: zavarovanja na doživetje in smrt v vseh sestavih, zavarovanja na otroško doto, rentna in ljudska zavarovanja pod najugodnejšimi pogoji.

V požarnem oddelku: zavarovanja vseh premakljivih in nepremakljivih predmetov, ki se poškodujejo po ognju, streli in po eksploziji svetilnega plina po znano nizkih cenah.

Podružnica: CELJE, Breg 33.

Rogaška Slatina

**Najboljša mineralna voda Tempel
orelec, namizna voda Styria orelec,
medicinalna voda Donatki orelec,
medicinalna voda najmočnejše vrste.**

Zastopstvo v vseh ozkih mestih in krajih. — Dobiva se vseh prodajalnicah. — Pojasnila daje

Navtelijsvo Zdravilišča Rogaska Slatina.

Zidna opeka, dobro žgana se odda v opekarni v Dolnji Radovini pri Mariboru (tvrda U. Nassimbeni, stavbeni mojster, Maribor, Vrtna ulica 12.) 2454

JAMSKI LES

kupi vsako množino Sentjanški premogokop And. Jakl, Krmelj, Dolenjsko.

Inf. telefon št. 461.

Slovenska eskomptna banka

Ljubljana, Šelenburgova ulica št. 1.

Interesna skupnost s Hrvatsko eskomptno banko in Srbsko banko v Zagrebu.

Izvršuje vse bančne transakcije najkulantneje.

Denarne vloge. - Nakup in prodaja: Efektov, deviz, valut. - Eskompt menic, terjatev, faktur. - Akreditivi. - Borza.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani

Stritarjeva ulica št. 2.

Podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici, Celju, Mariboru in Borovljah ter ekspozitura v Ptuj.

Delniška glavica z rezervnimi zakladi okrog

50,000.000 kron.

sprejema vloge na knjižice in tekoči račun proti ugodnemu obrestovanju.

Kupuje in prodaja vse vrste vrednostnih papirjev, valut in dovoljuje

vsakovrstne kredite.

Jadransko hotelsko in kupališno dioničarsko društvo

Sušak-Reka, Zvonimirova ulica 102

Lastnik sledečih hotelov in sanatorijev:

Hotel-Pension „SPERANZA“ „IMPERIAL“ Opatija.	Sanatorij in veliko morskopališče „THERAPIA“ Crikvenica.	Palace-Hotel „MIRAMARE“ Crikvenica. Telefon interurb. 11.
Hotel-Pension in morskopališče „JADRAN“ Sušak-Reka. Telefon interurb. 2-14.	Vsi hoteli in sanatoriji so najmodernejši in z vsem komfortom urejeni. — Oskrba izvrstna. — Otvorjeni skozi celo leto. — Vse narobe prejema in daje polnoma za Crikvenico, uprava hotela „MIRAMARE“ v Crikvenici; za Novi: uprava hotela „SAN-MARINO“ v Novim; za Sušak: SREDNJI URED DRUŠTVA, SUŠAK-REKA. Naslov za brzojave: Jadransko društvo Sušak-Reka. Interurb. telefon št. 9-8-9.	Hotel-Pension „SAN-MARINO“ Novi Vinodolski. Telefon interurb. 5.
Hotel-Pension in morskopališče „JADRAN“ Bakar.		Hotel-Pension in veliko morskopališče „LJANJA“ Novi Vinodolski.

Sveče

za iluminacijo ob priliki obiska Nj. Vis. regenta Aleksandra

MILO znamke „Angel“

cerkvene sveče, kadilo nudi po znižanih cenah

Prva jugoslovanska milarna in svečarna, prej Paul Seemann, Ljubljana-Vič.

Jugoslovanski kreditni zavod r. z. z o. z.

v Ljubljani, Marijin trg 8, Wolfova ulica 1.

Poslani čekoval račun št. 11.323.

Telefon št. 54.

Podružnica v Murski Soboti.

Brzojavni naslov: Jugoslovanski kredit Ljubljana

sprejema

branične vloge in vloge na tekoči račun ter jih obrestuje po

4%

listih brez odbitka. Izvoni ljubljanski vlagatelj dobe poštne položnice.

Inkaso faktur in trgovske informacije.

Izdaja čeke, nakaznice in akreditive na vsa tu- in inozemska mesta. — Daje posojila na vknjižbo, poročstvo, vrednostne papirje in na blago ležeče v javnih skladiščih.

Trgovski krediti pod najugodnejšimi pogoji. — Zavod je neposredno pod državnim nadzorstvom.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.

Podružnice: Borovlje, Celovec, Celje, Gorica, Maribor, Split, Sarajevo, Trst.
Ustanovljena leta 1900. Agentura v Ptuj. Ustanovljena leta 1900.

Poziv k subskripciji

novih delnic Ljubljanske kreditne banke XI. emisije 1. 1920/II.

Vsled sklepa občnega zbora delničarjev Ljubljanske kreditne banke z dne 8. junija t. l. v to pooblaščen, je sklenil upravni svet istega dne provesti zvišanje delniške glavnice

od SHS K 30,000.000— na SHS K 50,000.000—

z izdajo

50.000 novih delnic po SHS K 400— nom. v skupnem znesku SHS K 20,000.000—

in sicer:

- subskripcija novih delnic se vrši od 25. junija do 25. julija 1920.
    - pri Ljubljanski kreditni banki in njenih podružnicah v Borovljah, Celju, Gorici, Mariboru, Sarajevu, Splitu, Trstu ter pri ekspozituri v Ptuj.
    - pri Hrvatski trgovinski banki v Zagrebu in njeni podružnici v Osijeku.
    - pri Živnostenski banki v Pragi in njenih podružnicah v Čehoslovaški in
    - pri podružnici Živnostenske banke v Wien-u za Nemško Avstrijo.
  - Dosedanji delničarji imajo pravico prevzeti na podlagi 2 starih delnic po 1 novo delnico po SHS K 400— nom., po SHS K 900— tel. quel, plačljivih naenkrat pri subskripciji. Odlomki delnic se pri tem ne vpoštevajo. —
  - Nove delnice so deležne dobička od 1. julija 1920.
  - Pri subskripciji se morajo predložiti subskripcijskemu mestu v zgoraj navedenem roku plašči starih delnic v svrhu označbe, da je pravica do opcije izvršena, dočim imajo imetniki delnic zadnjih 2 emisij, katerih izdaja vsled tehničnih zaprek ni bila do sedaj mogoča, pravico do opcije v določenem subskripcijskem roku na podlagi tozadevnih pismenih priglasnic ali začasnih potrdil o vplačanih delnicah.
  - od azijskega kurznege dobička nove emisije se dodeli po odbitku stroškov in doklad te emisije, SHS K 1,000.000— po-kojninskemu zakladu bančnega osobja, SHS K 1,000.000— rezervnemu zakladu za bančne zadolžnice, ostanek pa pripade azijskemu rezervnemu zakladu banke.
  - Nove delnice se izroče subskribentom po 1. februarju 1921, proti izročitvi začasnih potrdil, oziroma obračunov o subskribiranih delnicah.
- Uspeh emisije je zajamčen po posebnem sindikatu.

Ljubljana, meseca junija 1920.

Bilanca.

A k t i v a				P a s i v a			
Koncem 1918				Koncem 1918			
Koncem 1919				Koncem 1919			
Blagajna	7,187.853	07	4,777.423	02	Delniška glavnica	10,000.000	—
Menice	1,680.458	11	7,849.891	33	Rezervni zakladi	2,001.781	21
Valute in devize	90.760	88	6,935.932	88	Pokojninski zaklad	309.673	06
Predjemni na vrednostne pa- pirje	13,722.464	44	17,384.866	36	Vloge	89,497.628	11
Vrednostni papirji	13,119.578	83	32,001.014	53	Upniki	65,932.628	97
Dolžniki	131,939.235	40	295,052.678	60	Transito obresti	224.231	59
Inventar	105.455	32	207.207	12	Nedvignjene dividende	19.472	—
Realitete	1,383.314	54	2,474.526	27	Dobiček	1,243.705	65
Konzorcijski računi			1,755.153	26			
	169,229.120	59	368,388.693	37		169,229.120	59
						368,388.693	37

Račun zgube in dobička.

I z d a t k i				P r e j e m k i			
1918				1918			
1919				1919			
Obresti	3,759.207	72	6,814.237	92	Obresti	5,007.797	64
Upravni stroški	177.827	13	426.854	24	Iznos bančnih poslov	1,118.553	90
Plače in doklade	753.081	54	1,455.450	79	Iznos realitet	32.258	63
Davki in pristojbine	276.948	97	821.912	79	Prenos dobička iz min. leta	66.367	13
Odpis inventarja	14.206	29	31.339	13			
Čisti dobiček (inkl. prenos iz prejšnjega leta)	1,243.705	65	3,059.687	86			
	6,224.977	30	12,609.482	73		6,224.977	30
						12,609.482	73

Promet v letu 1919 je znašal ca. 12 in pol milijard, proti letu 1918 za ca. 7 milijard več.

Glasom sklepa občnega zbora z dne 8. junija t. l. se izplačuje kupon št. 19 po K 36— pri naši centrali v Ljubljani in pri podružnicah v Borovljah, Celju, Gorici, Mariboru, Splitu, Trstu, Sarajevu in pri agenturi v Ptuj.

Ljubljanska kreditna banka.